

Tartu Kutsehariduskeskus

Karjääriplaneerimine

Abiks õpetajale: 9 küsimust ja vastust karjääriteemast

Koostaja: Merike Sassi

Tartu 2005

ELU EI OLE LUGU, ELU ON LOOMINE.
KAS ON NII, ET ME SAAME KÕIK MIDA SOOVIME?
KAS ON NII, ET ME SAAME KÕIK NAGU PÄLVIME?
KAS ON NII, ET MEID TABAB KÕIK MIDA VÄLDIME?
AEG, SINA ÜÜRIKE JA ÜLLATUSLOOLINE-
ELU EI OLE LUGU VAID LOOTUS JA LOOMINE!

Armas õpetaja!

Oma töö kavandamisel on Sul kindlasti palju mõtteid ja plaane, kuidas kaasata õpilasi aktiivsemalt õppeprotsessi, olla teadlik infost, mida vajadusel kasutada.

Mõeldes sellele, ET PÜSIKS LOOTUS JA JÄTKUKS LOOMINE, seadsime kokku väikese meelespea, mida oma töös abiliseks võid pidada. Loomulikult võid alati ka otse meie poole pöörduda, kui sellest teabest napiks jääb.

HEAD UUT ALGUST!
TKHK karjäärinõustajad

Karjäärinõustajate kontaktandmed:

Anna Korobova tel 7461 342 anna.korobovahk.tartu.ee
Alla Lašmanova tel 7461 342 alla.lasmanova@khk.tartu.ee
Kristel Lään tel 7461 345 kristel.laan@khk.tartu.ee
Merike Sassi tel 7461 345 merike.sassi@khk.tartu.ee
Karl Tamm tel 7461 341 karl.tamm@khk.tartu.ee
Priit Toomiste tel 7461 340 priit.toomiste@khk.tartu.ee

1. Miks on karjääriteema järsku nii oluliseks muutunud?

2004. aasta 28. mail kinnitati Euroopa Haridus-, Noorte - ja Kultuuriministrite Nõukogu poolt elukestva nõustamise resolutsioon, mis näitab selgesti, et karjäärinõustamist ei käsitleta enam **toetava meetmena**, vaid sellele omistatakse **keskne koht** riikide elukestvate õpet, sotsiaalset kaasatust, tööturu efektiivsust ja majanduse arengut puudutava poliitika elluviimisel.

See resolutsioon ütleb, et

- karjääriteenuste sisu täiustamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata õpingute ja töökäigu juhtimise oskuste arendamisele;
- töötada välja tõhusam karjääriteenuste süsteem, mis lähtuks eelkõige tarbija vajadustest;
- tugevdada poliitika ja süsteemiarenduse struktuure, kaasates protsessi kõiki seotud osapooli.

Kuidas neid eesmärke realiseerida?

Soovitusi:

-tuleks hinnata ja ümber vaadata praegune karjääriteenuste pakkumine;

- edendada koostööd teenuseosutajate vahel, et laiendada teenuste kättesaadavust ning kindlustada nende süsteemne pakkumine;

- suunata õppe- ja koolitusasutusi kasutama kaasavaid õpetamistehnikaid ja iseseisvat õppimist soodustavaid meetodeid.

Kuna teiste ministrite seas kirjutas sellele resolutsioonile alla ka toonane Eesti haridus- ja teadusminister Toivo Maimets, peaks selline otsus karjääriteenuste valdkonna arengule Eestis andma juurde tähtsust ja uut hoogu ning näitama kõigile siinsetele osapooltele kätte ühised eesmärgid, mille poole koos teiste Euroopa riikidega liikuda.

2. Mis on kõige olulisem, mida karjääriplaneerimisest tasuks teada?

karjäär – tähendab inimese elukestvate arengut, tema tööga seotud ja teisi omavahelises seoses olevaid elurolle

Näiteks väikelapsest saab õpilane, õpilasest töötaja ja lapsevanem jne. Rollid esinevad ka samaaegselt (lapse, õpilase, sõbra, treeningukaaslase vms roll) Oluline on tajuda rolli olemust ja piire ning kaituda rolli ootustele vastavalt

kitsamas tähenduses - on karjäär ametite või töökohtade järgnevus

karjääriplaneerimine – elukestev muutuste, õppimise ja otsustamise protsess, elu paljude sündmuste ja rollide juhtimine, mis kujundavad inimese karjääri ja toetavad tema eesmärkide saavutamist

Näiteks probleemid sõpradega või perekonnaga segavad õpilasel õppetööle keskendumast ja see omakorda toob kaasa probleeme koolis edasijõudmises, mis võib oluliselt mõjutada noore tulevikuplaane

Valdkonna spetsialistid osutavad **karjääriteenuseid**, milleks on :

karjääriõpe – eesmärgiga aidata õpilasel arendada

- teadlikkust iseendast,
- omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning
- kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust

Karjääriõppesse on kaasatud:

- kooli juhtkond
- karjäärinõustaja
- karjäärikoordinaator
- aineõpetajad
- lapsevanemad
- õpilased
- kohalik omavalitsus

karjäärinõustamine – tegevus, mis toetab inimest tema karjääri arenguga seotud teadlike otsuste tegemisel ja elluviimisel; protsessi käigus käsitletakse eelkõige kutse-, õppe- ja töökoha valikuga seotud teemasid

karjääriinfo vahendamine

karjääriinfo vahendamine on struktureeritud andmete edastamine hariduse, tööturu, elukutsete ja nende omavaheliste seoste kohta

karjääriteenuseid pakutakse

- õppeasutustes kõigil haridustasemetel,
- tööhõiveametites,
- töökohal, nii riigi – ja erasektoris kui ka ühiskondliku tegevusena;
- tegevused võivad toimuda nii individuaalselt kui grupis, nii vahetult kui distantsilt

NB! Kokkuvõtteks

Karjääriplaneerimise 3 vaala on:

- **teadmised iseendast**
- **teadmised töömaailmast**
- **otsustamiseks vajalike oskuste ja küpsuse arendamine**

3. Missugune roll jääb üldhariduskoolile?

EV haridusseaduse §11 järgi on

üldharidus teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ning käitumisharjumiste süsteem, mis võimaldab inimesel kujuneda pidevalt arenevaks isiksuseks, kes on suuteline

elama väarikalt, austama iseennast, oma perekonda, kaasinimesi ja loodust, valima ning omandama talle sobivat elukutset, tegutsema loovalt ning kandma kodanikuvastutust

- ehk teisisõnu peaks üldharidus andma baasi, et noor inimene suudaks edaspidises iseseisvas elus orienteeruda ja teha talle ja ühiskonnale sobivaid valikuid
- ehk teisisõnu ongi üldhariduse ülesanne aidata kaasa karjääriplaneerimisoskuste arendamisele.

4. Kuidas seda siiski teha?

Kehtiva riikliku õppekava kohaselt jagunevad põhikooli ja gümnaasiumi õppeained **kohustuslikeks** ja **valikõppeaineteks**. Neile lisanduvad **läbivad teemad**, mida **käsitletakse integreeritult erinevate õppeainete raames**, toetamaks õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Teemaatilised rõhuasetused on õpilaste **eakohasust** arvestades kooliastmeti erinevad. Läbivad teemad puudutavad õpilase isiksuse ja sotsiaalse arengu seisukohalt olulisi valdkondi, mida ükski kohustuslik õppeaine eraldi ei käsitle.

Läbiva teema õppe- eesmärkidega taotletakse, et õpilane:

- 1) tutvub erinevate ametite /elukutsetega, saab teavet muutustest töömaailmas ning nendest lähtuvalt tulevikuprognosidest;
- 2) teadvustab oma huvid, võimed, oskused, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning karjääriplaanide tegemist;
- 3) arendab oma õpi-, suhtlemis-, meeskonna- ja koostööoskusi jms, et olla valmis töömaailma sisenemiseks, elukestvaks õppimiseks ning karjääriotsuste tegemiseks.

Teemadega tegelemiseks on palju võimalusi

Mõned näited:

**individuaalne ja grupitöö,
õppekäigud ja ekskursioonid,
õppimine erinevates keskkondades (raamatukogu, arvutiklass, muuseum jne)
iseseisvad uurimistööd,
projekt-, aktiiv- ja avastusõpe
õppemängud
töövarjupäev
vestlused
dispuudid
intervjuud
jpm**

**Väga oluline enesehinnangu kujunemisele on tagasiside saamine/andmine.
Väärtustada tuleb nii negatiivseid kui positiivseid tundeid, mõtteid, kogemusi.**

5. Milles seisneb õpetaja osa?

Õpetaja roll on karjääriplaneerimise ja kujundamise protsessi teadlik süstemaatiline juhendamine.

Õpetajal on õpimotivatsiooni loov, hoiakuid kujundav ning ea- ja jõukohast õppekeskkonda loov roll.

Õpetaja võib noore jaoks olla

kuulaja

küsija

informatsiooni jagaja

toetaja

vahendaja

edasi suunaja

kehtestaja

elav eeskuju jne , jne

Läbiva teema tulemuslikuks integreerimiseks ainetundi peab õpetaja

- * olema kursis muutuva töömaailma kontseptsiooniga
- * tundma peamisi karjääriplaneerimisega seotud kaasaegseid õppemeetodeid
- * omama teadmistega harmoneeruvaid hoiakuid (positiivne mõtlemine, eelarvamustevaba suhtumine inimestesse ja elukutsetesse jne)
- * tundma aktiivõppe metoodikat
- * omama teadmisi õpilaste ealistest iseärasustest ja kutselise arengu staadiumidest

Töö ühtlustamiseks koolisiseselt ja vabariigis tervikuna on juba paljudes koolides töö
karjäärikoordinaator.

Kooli karjäärikoordinaatori kutsestandard kohaselt on karjäärikoordinaatori peamisteks ülesanneteks :

- Kooli karjääriplaneerimise alase tegevuskava koostamine ja rakendamine
- Karjääriõppe kavandamine kooli õppekava osana
- Koolis läbiviidava karjääriõppe koordineerimine
- Karjääriõppe ainekavade koostamise koordineerimine
- Õpetajate juhendamine ja nõustamine karjääriõppe lõimisel ainetundidesse
- Karjääriplaneerimise alaste ürituste korraldamine ja läbiviimine (näiteks karjääripäevad, infopäevad lapsevanematele jne)
- Karjääriplaneerimist toetavate tegevuste ja projektide juhendamine
- Karjääriinfo kogumine ning vahendamine (näiteks infostend, karjääriraamatukogu)
- Õppurite juhendamine karjääri- ja õpivalikute tegemisel
- Osalemine karjääriteenuste arendustegevuses (näiteks üleriigilistes uuringutes osalemine)
- Koostöövõrgustiku loomine ja arendamine
-

Vaata www.kutsekoda.ee/kutseregister/kutsestandardid/äriteenindus ja muu äritegevus

Eelpoolnimetatud tööülesanded võivad kooliti varieeruda .Tööülesanded määrab siiski ametijuhend.

NB! Õpetaja võib alati kasutada teemade käsitlemisel karjäärinõustaja või valdkonna spetsialisti abi (erinevate elukutsete esindajad, tööhõiveameti spetsialistid jne). Paljude teemade puhul võib õpilastele anda iseseisvaid töid või ettevalmistavaid grupitöid.

Ka siin kehtib pedagoogika kuldreegel:

ÄRA TEE LAPSE EEST SEDA, MIDA TA ISE VÕIB TEHA!

6. Kas ja kuidas saab lapsevanem abistada?

Parimaks liitlaseks õpetajale ka selles töös on lapsevanemad. Kodu on koht, kus kujunevad väärtussüsteem ja hoiakud. Vanemate mõju on määrav noore suhtumisel kõigesse, mis puudutab karjääri või kitsamalt elukutsevalikut. 2004. a. Tartu linnavalitsuse poolt läbiviidud küsitluse põhjal võib öelda, et 2/3 Tartu koolide lastevanemaist näeb oma lapse lõpliku haridustasemena kõrgharidust. Üllatavalt konkureerib aga akadeemilise hariduse kõrval ka rakenduslik kõrgharidus. Põhi- ning kutsehariduse tasemele jäämist ei peeta atraktiivseks, seega nähakse alternatiivina ka kutseharidust. Lapse koolitusvalikute taga on enamasti vanemate endi haridustase.

Rohkem uuringutest vt. www.tartu.ee lingi alt *uurimistööd Tartu munitsipaalühikhariduskoolide lastevanemate küsitlus 2004*

Tähtis on lapsevanemate aktiivne osalemine laste tulevikuplaanide seadmisel juba lapse esimestest eluaastatest peale. Algul siiski lapse iseseisvuse toetamisel, otsustamis- ja valikutegemisoskuste arendamisel jne

Lapsevanemal on erinevatel eluetappidel ja erinevates situatsioonides erinevad rollid.

Kogemuste jagamine:

- isiklikud elutarkused,
- olulised kogemused,
- oma vanemate elutarkuste edastamine
- isiklikud eeskujud jne

Eeskujuks olemine:

- oma töö rõõmude ja murede jagamine
- ebaõnnestumiste tõlgendamine positiivse kogemusena (mida sellest õppisin)
- suhtlemine erinevate inimestega
- aja planeerimise õpetamine
- käitumine koduses ja töises keskkonnas jm

Infoallikaks olemine:

kokkupuuted perekonnatuttavate tööga või vestlus nende tööst

Kuulaja roll:

- millest su laps mõtleb ja unistab?
- millest tunneb rõõmu või mis teda rahutuks teeb?
- millist sinupoolset abi nad vajavad tulevikuplaanide elluviimisel?

Juhendaja roll.

- õpeta oma last erinevates olukordades toime tulema
- õpeta oma last suhtlema, teistega koos töötama, läbirääkimisi pidama, probleeme lahendama, aega planeerima jm ühiskondlikus elus vajaminevaid oskusi.
- võimalda tal oma võimeid proovile panna

Tingimuste looja:

- lase lapsel ise avastada, mis talle meeldib
- lase lapsel jälgida, kuidas keegi töötab või oma ülesandeid täidab
- otsige koos arvatist ,ajalehtedest vm vajalikku infot

Tasakaalustaja roll:

- ole lapsele abiks tema kiire elu tasakaalus hoidmisel
- anna mõista, et elus tuleb kanda palju rolle
- anna mõista, et peale tööelu tuleks huvitavalt sisustada oma vaba aeg, mis on energia taastumise võimaluseks

Motivatsiooni leidmine.

- innusta oma last püüdlema kõrgema, kuid samal reaalse eesmärgi poole
- aita lapsel üles leida oma tugevad küljed ja arendada nõrgemaid külgi

Lapsevanem saab koolis üldisemalt kasulik olla

- õppekäikude organiseerimisel ja läbiviimisel
- oma eriala ja ameti tutvustamisel
- teemapäevade sisustamisel
- oma hobide tutvustamisel jpm

7. Missuguseid teenuseid pakuvad 2005/2006.õ-a TKHK karjäärinõustajad?

Sellel õppeaastal jääb teenuste nimekiri peamiselt samaks, mis siiani pakkuda olnud. Vahe on ehk **rõhuasetuses**. Püüame tihedama koostöö poole suhtes **aineõpetaja - karjäärikoordinaator - karjäärinõustaja**. Koostöö on suunatud õpilase suurema **vastutustunde ja enesejuhtimisoskuste arendamisele**. On tähtis, et noored juba varakult mõistaksid: neist endist sõltub, kuidas edasine elutee kulgeb. Õpetaja, lapsevanem, karjäärinõustaja saavad nõu ja elutarkusega toeks olla. Otsime paremaid koostöövõimalusi ja erinevaid meetodeid, et iga abivajaja leiaks just selle, mida vajab.

Meie poolt pakutavad teenused:

Loengud

Koolidesse on võimalik tellida järgmisi **loenguid** õpilastele, õpetajatele ning lastevanematele eesti ja vene keeles (45 min.)

Karjääriplaneerimiseks vajaliku info otsimine internetist - näpunäiteid selleks, kust vajalikku ja usaldusväärset informatsiooni leida, õppimisvõimaluste andmebaaside tutvustus.

Karl Tamm (tel. 7461 341)

Mis on kutsevalik ja karjääriplaneerimine.

Merike Sassi v. Kristel Lään v. Priit Toomiste v. Karl Tamm v.

Alla Lašmanova v. Anna Korobova

Haridussüsteem ja õppimisvõimalused - Eesti haridussüsteemi ülesehitus ja võimalused edasiõppimiseks.

Merike Sassi v. Kristel Lään v. Priit Toomiste v. Karl Tamm v.

Alla Lašmanova v. Anna Korobova

Töölase karjääri kujundamise võimalusi.

Merike Sassi (tel. 7461 345)

Õppimis- ja praktikavõimalused välismaal.

Priit Toomiste (tel. 7461 344)

Huvid ja võimed (vene keeles).

Anna Korobova (tel. 7461342)

Kutseklassifikaator (vene keeles).

Anna Korobova (tel. 7461342)

Töötoad

Töötoad, mis toimuvad Kaunase pst. 22 õppehoones

Teadmised iseendast

Algkoolile:

"Peeglike, peeglike..." 90 minutit 3. - 5. klassile

Töötoa eesmärk on aidata osalejatel luua realistlikumat pilti iseendast.

Töötoa osad: minu nimi, minu peegelpilt, minu siluett, minu koht klassis.

Meetodid: rollimäng, vaatlus, iseseisev töö töölehtedega, paaristöö, silueti joonistamine, arutlus. Grupi suurus maksimaalselt 10 õpilast.

Merike Sassi (tel 7461 345)

"Sa oled mulle kallid" 90 minutit lastevanematele koos 1. - 3. klassi lastega

Töötoa eesmärk on pakkuda vanematele ja lastele tegevusi, mille kaudu saadakse paremini teadlikuks teineteise olemusest ja õpitakse lihtsaid ajaviitemänge, mis aitavad hoida lähedust. Meetodid: rollimäng, peegeldamine, käeline tegevus, meelte arendamine.

Grupi suurus kuni 15 inimest.

Merike Sassi (tel 7461 345)

Põhikoolile:

"Maailm minu sees ja minu ümber." 90 minutit 5. - 9. klassile

Töötoa eesmärk on suunata praktiliste harjutuste kaudu enda mina paremale mõistmisele.

Töötoa osad: meeleolu väljendus, enesehinnang, isiklik arvamus teatud elunähtustest, teised minust. Meetodid: vaatus, arutus, rollimäng, töö töölehtedega.

Grupi suurus maksimaalselt 15 õpilast.

Merike Sassi (tel 7461 345)

"Mina ise" 60 minutit 6. - 7. klassile (vene keeles)

Töötoa eesmärk on selgitada õpilastele murdeeaga seotud käitumise iseärasusi. Grupi suurus 15 õpilast.

Anna Korobova (tel. 7461 345)

"Minu nimi" 60 minutit 7. - 8. klassile (vene keeles)

Töötoa eesmärk on näidata õpilastele, mida tähendab nimi ning kuidas me seda kasutame suhtlemisel. Grupi suurus 15 õpilast.

Anna Korobova (tel 7461 342)

Gümnaasiumile:

„Temperament kui osake minust.“ 45 minutit 7. - 12. klassile (vene keeles)

Töötoa eesmärk on aidata õpilasel paremini endast ja ümbritsevatest inimestest aru saada.

Töötoas täidetakse temperamendi test, räägitakse sellest, mis on temperament, milline on minu temperamenditüüp ja kuidas see suhtlemisel väljendub. Grupi suurus 15 õpilast.

Anna Korobova (tel 7461 342)

Teadmised töömaailmast

Algkoolile

"Kas tunned ameteid?" 90 minutit 2. - 5.klassile

Töötoa eesmärk on tutvustada õpilastele erinevaid elukutseid ja vajalikke isikuomadusi läbi rollimängu, lauamängu ja käelise tegevuse, aidata teadvustada enda olemasolevaid töökogemusi, võimalusi töömaailmaga tutvumiseks.

Meetodid: rollimäng, lauamäng, iseseisev töö töölehega, vestlus. Grupi suurus kuni 15 õpilast
Merike Sassi (tel 7461 345)

Põhikoolile

"Kas tunned ameteid?" 90 minutit 7. - 12. klassile

Töötoa eesmärk on tutvustada erinevaid ameteid, nõudmisi, mida üks või teine amet tegijale esitab ja kuidas vastavaid oskusi juba lapsena endas arendada.

Meetodid: vestlus, arutlus, rollimäng, töö töölehtedega, paaristöö, rühmatöö. Grupi suurus kuni 15 õpilast.

Merike Sassi (tel 7461 345)

Gümnaasiumile

„Rajaleidja - raja leidja?“ 45 minutit 9. - 12. klassile

Töötoa tutvustatakse internetiportaali "Rajaleidja" ning antakse kasulikke näpunäiteid kuidas antud portaalist karjääri planeerimiseks vajalikku infot üles leida. Grupi suurus 15 inimest.

Karl Tamm (tel 7461 341)

"Karjääriinfo otsingul" 90 minutit 10. - 12. klassile

Töötoa eesmärk on suunata meid ümbritseva karjääriinfo märkamisele ja teadvustamisele. Aktiivõppe meetodite kaasabil arendatakse mõtlemise- ja analüüsioskust ning meeskonnatöö oskusi, ergutatakse loovuse kasutamist. Grupi suurus 15 inimest.

Merike Sassi (tel. 7461 345)

Karjääriplaneerimiseks vajalikud oskused

Põhikoolile

"Kas tunnen oma oskusi ja võimeid" 90 minutit 7. - 9. klassile

Töötoa eesmärk on arutelude ja etteantud töölehtede kaudu teadvustada oma oskused ja võimeid, arutleda rühmatöö meetodil, kuidas potentsiaalseid oskusi ja võimeid arendada ja vajadusel kasutada. Grupi suurus 15 inimest.

Merike Sassi (tel. 7461 345)

Gümnaasiumile

"Kuidas olla veenev" 90 minutit 10. - 12. klassile

Isiklikele kogemustele toetudes arutletakse olukordade üle, kus tuleb olla veenev ning võib vaja minna läbirääkimis- ja veenmisoskust. Määratletakse veenmisoskus ning rollimängude abil teadvustatakse erinevad käitumismudelid. Grupi suurus 15 inimest.

Merike Sassi (tel 7461345)

"Koostöö meeskonnas" 90 minutit 10. - 12. klassile

Töötoa eesmärk on praktilise tegevuse kaudu aidata määratleda oma rolli meeskonnas, tajuda verbaalse ja mitteverbaalse suhtlemise mõju otsustamisprotsessis ning näidata igäihte vastutust grupi otsustamisprotsessis.

Grupi suurus 15 inimest.

Merike Sassi (tel. 7461 345)

"Avastan iseennast"

Töötoad toimuvad vastavalt kokkuleppele **koolis**.

NB! Enne kutsesobivustestide täitmist on soovitatav vaadata iseendasse. Iseenda tundmine hõlbustab ka nende eesmärkide seadmist, mille poole liikuma hakata.

"Mis on õpilase töökogemus?" 90 minutit 8. - 12. klassile

Ühise arutelu ja töölehtede täitmise abil püütakse jõuda selgusele, mida tähendab töökogemus ja kuidas õpilane neid kogemusi saada võib.

Merike Sassi (tel. 7461 345)

“Mina ja teised.” 90 minutit **8. - 12. klassile**

Tutvustatakse erinevaid isiksuseomadusi - millise on head ja millised “halvad” omadused. Arutletakse, millisena näeb inimene ennast ise, milline ta tahaks olla ja mida arvavad teised. Harjutused enese paremaks tundmaõppimiseks.

Kristel Lään (tel 7461 345)

“Urime töömaailma” 90 minutit **9. - 12. klassile**

Tutvustatakse tööga seotud mõisteid, vaadatakse haridustasemele vastavaid ameteid, tehakse praktiline harjutus elukutsete grupeerimise mõistmiseks, antakse kasulikke näpunäiteid ja viiteid töömaailma puudutava informatsiooni hankimiseks.

Merike Sassi (tel 7461 345)

“Töövõtuvestlus - mõtle positiivselt!” 90 minutit **9. - 12. klassile**

Tutvustatakse, milles intervjuu seisneb, kus seda kasutatakse, millised on käitumisreeglid intervjuul olles, mida sagedamini küsitakse.

Priit Toomiste (tel 7461 344)

“CV ja avalduse koostamine.” 90 minutit **9. - 12. klassile**

Tutvustatakse CV ja avalduse koostamise põhimõtteid. Praktilise töö käigus koostatakse isiklik CV ja avaldus.

Priit Toomiste (tel 7461 344)

Testid

Alates 9. klassist on koolides võimalik läbi viia **vaimsete võimete testi** ja **kutsevaliku testi**, millele on võimalik saada nii grupi kui individuaalset tagasisidet.

Need testid aitavad õpilasel planeerida oma edasist kutsealast karjääri. **Kaunase pst. 22** õppehoones on õpilastel kokkuleppel võimalus teha **vaimsete võimete testi** (alates 9. klassist) ja **kutsevaliku testi** ning **akadeemilise võimekuse testi** lühivarianti (60 minutit).

Individuaalnõustamine

Kui tekivad probleemid või raskused isikliku karjääriplaani koostamisel:

- on kahtlused elukutsevalikus
- ei tunne sisseastumistingimusi
- ei ole teadlik oma võimetest ja kutsesobivusest
- ei tea, kust leida tööd.

Sel juhul on võimalus pöörduda abi saamiseks karjäärinõustaja poole

Palume kohtumised individuaalselt kokku leppida!

Õppekäigud

*Elukutsevalik on protsess, mis vajab aega ja teadmisi. On olemas tohutult palju elukutseid ja ameteid.
Kuidas selles labürindis õiget teed leida?*

Tartu õmblusettevõte
AS ILVES-EXTRA

pakub kooliõpilastele ja õpetajatele võimalust neljapäeviti (kuu 1-l ja 3-l nädalal), algusega kell 14.00, tutvuda reaalse töömaailmaga.
Grupid võib komplekteerida alates 7. klassist, vanuseliselt rühmitatuna (näit. 7.-8., 8.-9. või 10.-11.kl.).
Grupi suuruseks maksimaalselt 15 õpilast.
Õppekäik kõigile tasuta.

Peenmehhaanikaga ja elektroonikaga tegelev
Tartu ettevõte
AS TARKON

pakub võimalust kooliõpilastele ja õpetajatele 2 x kuus kolmapäeviti (kuu 2. ja 4. nädalal) algusega kell 14.00 tutvuda reaalse töömaailmaga.
Grupid võib komplekteerida alates 8. klassist, vanuseliselt rühmitatuna (näit. 8.-9. või 10.-11.kl.).

Grupi suuruseks maksimaalselt 15 õpilast.

Ajalehtede ja ajakirjade trükkimisega tegelev Tartu ettevõte
AS KROONPRESS

pakub kooliõpilastele ja õpetajatele võimalust
2 x kuus kolmapäeviti (kuu 1. ja 3. kolmapäeval) algusega kell 15.30
tutvuda reaalse töömaailmaga.
Grupid võib komplekteerida alates 7. klassist, vanuseliselt rühmitatuna
(näit. 7.-8., 8.-9. või 10.-11.kl.).
Grupi suuruseks maksimaalselt 15 õpilast.
Õppekäik kõigile tasuta.

Roostevabast terasest lisaseadmete tootmisega tegelev Tartu ettevõte
AS TARMETEC

pakub kooliõpilastele ja õpetajatele võimalust
2 x kuus kolmapäeviti (kuu 2-1 ja 4-1 kolmapäeval) , algusega kell 15.00,
tutvuda reaalse töömaailmaga.
Grupid võib komplekteerida alates 9. klassist,
vanuseliselt rühmitatuna
(näit. 9.-10. või 10.-11.kl.).
Grupi suuruseks maksimaalselt 15 õpilast.
Õppekäik kõigile tasuta.

Jalatsite tootmisega tegelev Tartu ettevõte
AS SAMELIN

pakub kooliõpilastele ja õpetajatele võimalust
2 x kuus teisipäeviti (kuu 1. ja 3. teisipäeval) , algusega kell 14.00,
tutvuda reaalse töömaailmaga.
Grupid võib komplekteerida alates 7. klassist,
vanuseliselt rühmitatuna
(näit. 7.-8., 8.-9. või 10.-11.kl.).
Grupi suuruseks maksimaalselt 15 õpilast.
Õppekäik kõigile tasuta.

Info ja registreerimine: Kristel Lään, tel. 7461 345

Üritused

Vaata infot meie koduleheküljelt www.khk.tartu.ee - nõustamine

Soovitusi:

- Teenuse tellimisel oleks soovitatav konsulteerida karjäärinõustajaga, et välja selgitada teie õpilaste omapära ja teenuse vastavus teie õpilaste vajadustele
- Kuna enamikes koolides on tööl psühholoog ja sotsiaaltöötaja või sotsiaalpedagoog, soovitame isiksuse - ja toimetulekuprobleemidega õpilasi suunata esimeste sammudena nende spetsialistide juurde. Karjäärinõustaja roll on eelkõige elutee kujundamisega seotud.
- Tihti soovitakse lõpuklasside õpilaste jaoks tellida kutse-eelistuse ja vaimsete võimete testi, kuid test üksida ei anna noorele olulist informatsiooni, kui tal on vähesed teadmised iseendast, kui tal puuduvad elementaarsed karjääriplaneerimise algtoed. Test võiks olla neile õpilastele, kes näiteks läbinud oma koolis või TKHK -s karjääriplaneerimise kursuse või on hästi arenenud eneseanalüüsi võimega. Testi soovitame koos individuaalse tagasisidega.

- Vastasel korral soovitame enne testi tegemist loengut, töötuba vms, kus noorega räägitakse otsustamisest, valikute tegemisest, tööturu võimalustest, edasiõppimisvõimalustest jms.

8. Millised karjääriinfoallikad on abiks karjääriteema käsitlemisel?

Karjääriinfo võib jagada kolmeks:

- info haridusest (õppimisvõimalused, haridussüsteemid jne)
- info tööturust (vabad töökohad, tööhõive prognoos, ettevõtlusinfo jne)
- info elukutsetest (töötingimused, kutsevalifikatsiooni nõuded jne)

Elektroniliselt on alati uuendatud andmed saadaval karjääriplaneerimist toetaval veebilehestikul *Rajaleidja* aadressil www.rajaleidja.ee

Et karjääriinfo oleks igal juhul kõigile käepärast, soovitame luua oma karjääriraamatukogu, kus nimistu jaotuks karjääriinfo struktuuri alusel (haridus, tööturg, elukutsed). Koolis peaks see raamatukogu sisaldama ka abimaterjale õpetajale õppekava täitmiseks.

Siingi soovitame sirvida *Rajaleidja* lehti lingi alt [kasulikku - kirjandus](#)

9. Kas on ka midagi täiesti uut?

Uudisena pakume karjääriplaneerimise abimaterjale, 3 õppemängu, millel ei ole põhimõtteliselt vanuselist piirangut ja mis annab õpetajale kasutamiseks vabad käed. Mängud valmisid TKHK karjäärinõustajate poolt õpetajatele pakutud kursuse “Tutvumine töömaailmaga” lõputööna. Autoriteks on Tartu linna üldhariduskoolide õpetajad. Mänge toodetakse TKHK reklaamibüroos.

1. Sõnaseletusmäng “Tunne kutseid”.

Autorid : Sille Tiks, Õie Veber

Mängu eesmärgid:

- ametite tundmaõppimine,
- vajalike isikuomaduste ja oskuste teadvustamine antud ametites,
- kuulamisoskuse arendamine,
- sõnavara rikastamine

Mängu juhend.

Kaardid on jaotatud kaheks - ühtedele on märgitud amet, teistele kutsete kirjeldused. Mängijatele jaotatakse võrdne arv kaarte, kuhu on märgitud ameti nimetus. Juhtmängija alustab ametite kirjelduste lugemist. Kes arvab, et see iseloomustus vastab tema kaardil olevale ameti nimetusele, annab märku ja õige vastuse korral vabaneb sellest kaardist.

2. Võõrsõnaliste elukutsete sõnaseletusmäng ” Alias”

Autor: Katre Kutti

Mängu eesmärgid:

- võõrsõnaliste ametinimetuste tundmaõppimine
- elukutsetega seotud informatsiooni hankimine
- kuulamisoskuse arendamine
- sõnavara rikastamine

Mängu juhend.

Kaarte on 112. Need jagatakse võrdselt mängijate vahel. Mängida võib nii individuaalselt kui paaris. Kokkulepitud aja jooksul seletab üks mängija oma kaardil oleva elukutse olemust elukutse nimetust otseselt nimetamata teistele mängijatele, kuni keegi pakub välja kaardil oleva elukutse. Õigesti vastanu saab kaardi endale. Seejärel seletab kaarti järgmine mängija jne, kuni kõik on oma kaardid lahti seletanud. Võidab see, kellel on mängu lõppedes enim kaarte.

3. Loovmäng “ Ega nimi ja amet meest ei riku, kui mees ise on tubli ja austamisvääriline.”

Autor: Marika Vares

Mängu eesmärgid:

- loovmõtlemise arendamine
- elukutsetega seotud informatsiooni hankimine

Mängu kirjeldus.

Mäng koosneb erinevatest anagrammidest. Anagrammid on koostatud kahes raskusastmes. mängida võib nii grupis kui paarides. Mängujuht näitab anagrammi, mängija nimetab ametinimetuse, mis sellest “isikunimest” tuleneb. Mängu võib laiendada veel nii, et mängija kirjeldab, missuguseid nõudeid see amet tegijale seab (isikuomadused, haridus, töö sisu jne)Mängu võib kasutada nii õppimise kui vaba aja veetmise eesmärgil. Nagu nimetus loovmäng ütleb, võib mängu reegleid veelgi laiendada.

Mänge saab tellida tel 7 361 855 või e- maili teel: jaan.kulver@khk.tartu.ee

Koos tehes jõuame rohkem ja paremini!

Kasutatud kirjandus:

1. Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava (Vabariigi Valitsuse 25. 01.2002.a. määrus nr 56 (RT I2002,20,116)
 2. SA Eesti Kutsehariduse Reform "Vaatame koos tulevikku" 2003
 3. Jamnes, P., Savisaar, K. " Kutsesuunitlustöö koolis" Tallinn 1998
 4. Karjäärituul nr 3/2004
-

